

Datum
2022-03-16

Diarienummer
GSN-2022/192.601

Handläggare
Martin Wallén
martin.wallen@huddinge.se

Grundskolenämnden

Uppföljning av skolfrånvaro läsåret 2020/2021

Förslag till beslut

Grundskolenämnden har tagit del av informationen om uppföljning gällande skolfrånvaro.

Sammanfattning

Inom ramen för förvaltningens återkommande rapportering gällande skolfrånvaro redovisas sammanställda uppgifter om frånvaro i grundskolan läsåret 2020/2021.

Beskrivning av ärendet

Grundskolenämnden ansvarar, när det gäller grundskolor i kommunal regi, för att fullgöra de uppgifter som åligger huvudmannen enligt lag och förordning. I detta ansvar ligger att huvudmannen bör skaffa sig en samlad bild av elevernas frånvaro.

Skollagen anger vidare att hemkommunen ska se till att skolpliktiga barn som inte går i dess förskoleklass, grundskola eller grundsärskola på något annat sätt får föreskriven utbildning. Rapporten innefattar därför en sammanställning över de anmälningar gällande omfattande skolfrånvaro som inkommit till förvaltningen från egna enheter och från andra huvudmän.

Skollagen anger även en skyldighet för skolor att agera då en elev i hög omfattning är frånvarande från undervisning samt anmäla detta till huvudman. Utredare på barn- och utbildningsförvaltningen arbetar med att följa upp anmälningar som inkommit. I förvaltningens sammanställning framgår att antalet elever som anmälts nästintill har fördubblats under perioden augusti 2020 till juni 2021. Sammanställningen lyfter även fram skolenheternas arbete med anmälan, utredning och uppföljning samt förestående insatser som syftar till att stärka arbetet med frånvaro på både enhets- och förvaltningsnivå.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Barn- och utbildningsförvaltningen
141 85 Huddinge

Besök
Gymnasietorget 1

Tfn vxl 08-535 300 00

www.huddinge.se

Antal anmälningar om omfattande skolfrånvaro inkomna till BUF

Skyldighet att anmäla och utreda vid upprepad eller längre frånvaro

Huvudmannen ska se till att alla elever i verksamheten fullgör skolgången vilket förutsätter att denne håller sig informerad om frånvaron.

Sedan 1 juli 2018 har rektorns ansvar att skyndsamt utreda orsakerna bakom en elevs frånvaro, samt anmäla denna till huvudmannen, förtydligats. Bestämmelsen gäller vid upprepad eller längre frånvaro, oavsett om denna bedömts som giltig eller ogiltig. Syftet med regleringen från lagstiftarens håll är att skolan snabbt ska reagera för att bilda sig en uppfattning om vilken typ av stöd eller insats som kan bli aktuell.

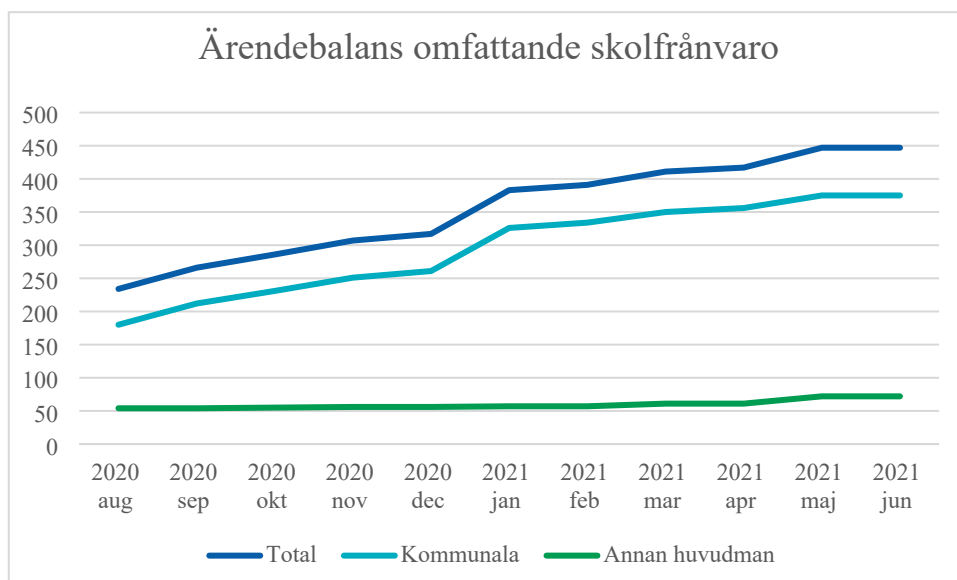
Offentliga och enskilda skolhuvudmän är på motsvarande sätt skyldiga att informera elevens hemkommun om eleven inte uppfyller skolplikten. Om frånvaron beror på brister i vårdnadshavarnas agerande kan hemkommunen förelägga dessa att uppfylla sina skyldigheter.

Anmälan

För att kunna uppmärksamma om en elev regelbundet eller sammanhängande är frånvarande från undervisningen behöver skolan ha rutiner för att följa upp närvaroregistreringen.

Rektorer i kommunala skolor liksom enskilda huvudmän ska anmäla till förvaltningen när en utredning gällande en elevs frånvaro inletts. För detta ändamål finns en anmälningsblankett tillgänglig på kommunens hemsida. Inkomna anmälningar tilldelas ett diarienummer av registraturen och vidarebefordras sedan till utredare på Skolstöd (vid anmälan från kommunal grundskola) samt till utredare på Hemkommun och placering (vid anmälan från enskild huvudman).

Graf 1 - Ärenden omfattande skolfrånvaro läsåret 2020/2021

Som framgår av grafen har antalet anmälningar som inkommit till förvaltningen under läsåret 20/21 stadigt ökat, och när det handlar om kommunala ärenden, i det närmaste, fördubblats från augusti 2020. Förklaringen ligger sannolikt i en ökad rapporteringsgrad från kommunala grundskolor, då rektorer i högre utsträckning än tidigare meddelar när elever är frånvarande. I cirka ett fyrtiotal fall av anmälda ärenden bedöms läget som mycket allvarligt då eleven helt står utanför alla former av undervisning. Dessa är prioriterade ärenden. Ärenden som inkommit berör elever i samtliga årskurser även om årskurserna 7-9 dominerar. Det är också i dessa årskurser som de mest komplexa ärendena återfinns. Under perioden avslutades uppföljningen i trettiotal fall på grund av att eleven återgått i undervisning och skolan inte längre kände någon oro över elevernas frånvaro.

Orsaker till frånvaro

Orsakerna bakom frånvaron som framkommer i skolornas utredningar är av varierande art. I vissa fall är förklaringen uppenbar och åtgärderna givna, såsom vid utlandsvistelser utan beviljad ledighet. Oftare är det emellertid svårt att peka på ett enskilt skäl till frånvaron, då det handlar om situationer som vuxit fram under en längre tidsperioder och som ett resultat av individuella faktorer i kombination med olika miljöfaktorer. I komplexa individärenden kan det vara mycket svårt för skolan att som enskild aktör vända utvecklingen, då det ofta föreligger behov av tvärprofessionella insatser även på andra områden än det rent pedagogiska. Inte sällan tappar skolan mycket av kontakten med eleven när hen inte är på plats, vilket försvårar omständigheterna ytterligare.

I utredningar och andra skrivelser om skolfrånvaro lyfts ofta tiden fram som en starkt bidragande faktor till att befästa ett frånvaromönster. Återgång till skolan försvåras ju längre tid eleven varit frånvarande. Detta tycks stämma väl in även med de ärenden som förvaltningen tagit del av, då den gemensamma nämnaren vid svårare fall ofta är att eleven varit borta från undervisningen länge.

Utredning och åtgärder

Utredning vid skolfrånvaro syftar till att ta reda på omständigheterna kring frånvaron, vilka åtgärder som kan bli aktuella och vilka beslut som eventuellt behöver fattas. Dessa kan i sin tur fördela sig olika, utifrån de ansvarsnivåer som utgör skolväsendet (se figur nedan).

Datum
2022-03-16

Diarienummer
GSN-2022/192.601

Åtgärder på enhetsnivå	Åtgärder på förvaltningsnivå	Åtgärder på utskottsnivå
<p>Beslut om åtgärdande insatser på enheten</p> <ul style="list-style-type: none">• Beslut som fattas inom ramen för rektors ansvar utifrån skolförfattningarna. Exempelvis att utreda och eventuellt besluta om särskilt stöd för en elev.• Åtgärder som rör fördelning av resurser på enheten och andra anpassningar i verksamheten• Åtgärder kopplade till praktiska former för samverkan med externa aktörer, exempelvis socialtjänst eller hälso- och sjukvården	<ul style="list-style-type: none">• Beslut som rör huvudman-nafrågor eller skolplikt via delegation. Exempelvis rörande skolpliktens upphörande eller beslut som särskild undervisning enligt 24 kap. 20 § skollagen• Stöd till enheter och rektorer i frågor som rör utformning av lokala rutiner, skoljuridiska frågor och samverkan med externa parter	<ul style="list-style-type: none">• Beslut om att förelägga elevs vårdnadshavare att uppfylla sina skyldigheter

Rektor har oftast ansvar för det rent operativa arbetet kring eleven. Insatser riktade till eleven i skolmiljön kan skifta i form och art och innefatta såväl pedagogiskt och kurativt stöd som ryms inom ramen för ett åtgärdsprogram, som åtgärder av mer praktisk karaktär, som syftar till att inom verksamheten undanröja hinder för elevens närvaro. Det kan även vara nödvändigt att omfördela resurser på enheten för att tillgodose enskilda elevers rätt till utbildning. Åtgärder som beslutas med anledning av elevens skolfrånvaro, ska kontinuerligt följas upp och utvärderas av skolan.

På huvudmannanivå arbetar utredare med kontinuerlig uppföljning av anmälda ärenden, vilket säkerställer att arbetet med att återföra eleven i undervisning inte avstannar. Resultatet av utredningen kan föranleda att beslut behöver fattas på förvaltnings- eller utskottsnivå som i sådant fall behöver beredas.

Samverkan

Inom ramen för kommunens samlade ansvar kan utredningen kring frånvaron även behöva samordnas med Social- och Omsorgsförvaltningens utredare, utifrån dessas uppdrag i socialtjänstlagen och övrig lagstiftning som rör individens behov. Utredningen kan även påvisa att en samverkan med andra myndigheter eller samhällsaktörer kan vara nödvändig, såsom barn- och ungdomspsykiatri (BUP), polis och aktörer inom hälso- och sjukvården.

Samordnad individuell plan, SIP, ska upprättas om brukare är i behov av insatser från såväl socialtjänst som hälso- och sjukvård. Syftet med SIP är att tydliggöra aktörernas uppdrag och vem som gör vad och när. När det gäller skolpliktiga barn deltar utredare från barn- och utbildningsförvaltningen vid behov i dessa mötesforum tillsammans med representanter från elevens skola.

Förvaltningens synpunkter

Arbetet med att främja närvaro är en viktig del i skolornas hälsofrämjande arbete där målet är att ge alla elever förutsättningar att utvecklas utifrån sina behov och syftar också till att öka likvärdigheten mellan och inom skolor. Arbetet går också väl i linje med de utvecklingsområden som ingår i grundskolenämndens verksamhetsplan med fokus på systematiskt kvalitetsarbete och tillgänglig lärmiljö.

Genom förvaltningens uppföljning och sammanställning över inkomna anmälningar ser vi en ökning av förekomsten och omfattningen av problematisk skolfrånvaro inom kommunen under läsåret 2020/2021.

Förvaltningen har, i tidigare tjänsteutlåtanden gällande skolfrånvaro, pekat på att en ökning skulle kunna handla om en effekt av skolenheternas anmälningsbenägenhet vilket även skulle kunna förklara ökningen under läsåret 2020/2021 då det med största sannolikhet fortfarande finns ett mörkertal gällande frånvarande elever. Ytterligare en möjlig förklaring till ökningen är att pandemin fortsatt under läsåret och medfört att elever i högre omfattning varit frånvarande, vid fler tillfällen och längre perioder.

Identifierade behov och insatser

Förvaltningen ser ett fortsatt behov av att utveckla hanteringen av arbetet rörande frånvaro. Detta inbegriper dels skolenheternas frånvarorapportering samt främjande och förebyggande arbete med skolnärvaro, men även hur rapporteringen som når förvaltningen hanteras avseende uppföljning och analys.

- E-tjänst – administration, statistik och analys
Utifrån detta behov har förvaltningen färdigställt en e-tjänst för att underlätta arbetet rörande frånvaro både på enhets- och förvaltningsnivå. En pilotskola (kommunal grundskola) har under höstterminen 2021 använt sig av e-tjänsten med goda resultat. Denna digitala tjänst implementeras på alla kommunala grundskolor under vårterminen 2022 med start i april.

E-tjänsten gör det möjligt att, på ett enklare sätt, få ut statistik angående frånvaro på både enhetsnivå och förvaltningsnivå. På enhetsnivå handlar det till exempel om faktorer som *upprättade åtgärder vid frånvaro* samt vilka *orsaker till frånvaro* som är mest frekventa på enheten. På förvaltningsnivå underlättas sammanställningar av data från alla kommunala skolenheter. Statistiken är viktig i Förvaltningens och skolenheternas systematiska kvalitetsarbete för att utveckla rutiner och struktur i arbetet med registrering, tidig upptäckt och förebyggande arbete.

- Rutiner och struktur
Ytterligare en byggsten i skolornas arbete med frånvaro, vilket har nämnts ovan, handlar om stödstrukturerna för registrering och tidig upptäckt samt hur förvaltningens stöd ser ut i denna process. Forskning inom ämnesområdet visar att *tidig upptäckt* och *tidiga åtgärder* är bidragande faktorer vid ett framgångsrikt arbete för att öka skolnärvaro

Datum
2022-03-16

Diarienummer
GSN-2022/192.601

Förvaltningens nuvarande rutiner för uppföljning av frånvaro anger att varje skolenhet ska ta fram sina egna strukturer för detta arbete. Förvaltningen ser att enheterna behöver mer stöd i utformandet av rutiner och struktur gällande registrering och tidig upptäckt.

Under höstterminen 2022 utarbetas en kommunövergripande rutin för registrering och tidig upptäckt av frånvaro på kommunala grundskolor i Huddinge kommun. Syftet med insatsen är att säkerställa tidig upptäckt och adekvata insatser samt öka likvärdigheten i kommunen.

Förvaltningen ser alltså ett behov av kompetensutveckling inom ämnesområdet. Med anledning av detta har förvaltningen upprättat olika insatser.

- **Kollegiala nätverk**
Förvaltningen har skapat kollegiala nätverk för kommunens grundskolor med avsikt att stärka kompetensen inom ämnesområdet. Nätverken leds av utredare på Förvaltningen. Förvaltningen kan konstatera att några skolor har ett mer utvecklat arbete med fungerande rutiner och strukturer vad gäller rapportering, samt i att få tillbaka elever i undervisningen. Dessa skolor kommer att ha en viktig roll i det kollegiala lärande mellan skolor i nätverket. De första nätverksträffarna sker i april 2022 och kommer därefter att ske kontinuerligt under läsåret 22/23.
- **Kontaktperson frånvaro**
En förändring gentemot tidigare år är att kommunala grundskolor i januari 2022 har utsett en kontaktperson angående arbetet med skolfrånvaro. Syfte är att förenkla informationsflödet mellan enheterna och förvaltningen samt utveckla arbetet med frånvaro på skolorna. Kontaktpersonerna kommer att delta på ovan nämnda nätverksmöten och ha en viktig roll för respektive skolenhets arbete när det gäller skolfrånvaro.
- **Konsultation**
Utredare på förvaltningen tillhandahåller konsultation och handledning till de kommunala enheter som upplever att de har ett behov av detta. Åtgärden syftar till att stödja skolenheterna i arbetet med utredning, analys och upprättandet av konkreta åtgärder på enhetsnivå.
- **Samverkan**
En insats som syftar till att främja samverkan mellan olika samhällsaktörer handlar om möjligheten att kalla till SIP-möten. Från och med första januari 2022 har alla kommunala grundskolor denna möjlighet vilket är en betydelsefull åtgärd då SIP-möten har en central del i arbetet med att stötta elever med omfattande stödbehov där gruppen elever med problematisk skolfrånvaro ingår. Under ledning av kurator i enheten Pedagogisk utveckling inom Skolstöd har skolenheternas kuratorer fått utbildning i att kalla till och leda SIP-möten.

Datum
2022-03-16

Diarienummer
GSN-2022/192.601

Ett förvaltningsövergripande samarbete mellan Barn- och utbildningsförvaltningen, Social- och Omsorgsförvaltningen samt Gymnasie- och Arbetsmarknadsförvaltningen kommer att starta ht -22. Projektets mål är att arbeta fram en modell för Huddinge kommuns förvaltningsövergripande preventiva arbete kopplat till skolfrånvaro så att modellen kan iscensättas 2023.

Johan Skofteröd
Utbildningsdirektör

Christina Dolke Andersson
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Akten